

Sammendrag:

Utenlandske turisters forbruk i Norge 2007

Denne studien dokumenterer forbruksutgiftene til utenlandske gjester i Norge i vinter- og sommersesongen 2007. Undersøkelsen omfatter overnattingsgjester som reiste ut av Norge med fly, buss, jernbane eller egen bil og som var på en reise der hovedformålet var ferie/fritid, besøk hos slekt/venner eller private innkjøp. Det er også foretatt analyser av forbruket til utlendinger som foretok en yrkesreise med fly til Norge.

Rapporten bygger på Gjesteundersøkelsen 2007, som er en representativ utvalgsundersøkelse gjennomført av Transportøkonomisk institutt. Oppdragsgiver for prosjektet er Innovasjon Norge. Fra utvalget som ble intervjuet i vintersesongen 2007 mottok vi utfylte spørreskjema fra 2 074 respondenter med bil, 846 gjester som reiste med fly og 531 med tog eller rutebuss. Av disse var om lag 493 gjester på yrkesreise, og av disse igjen reiste 218 ut av landet med fly.

I sommersesongen bestod utvalgspopulasjonen av 4 473 gjester i bil og 4 056 gjester som reiste ut med fly, samt 1 247 som brukte tog eller rutebuss. De fleste av disse var på feriereise, inkludert besøkende hos slekt og venner. Om lag 1 050 personer var på yrkesreise, og av disse var det 779 gjester som reiste ut av Norge med fly.

I de fleste tabellene og fremstillingene for begge sesonger gjelder beregningene kun feriegjester, med mindre det er spesifisert annerledes (jf. kapittel 5), eller spesifikt for yrkesreisende med fly (jf. avsnitt 3.4 og 4.6). Det er ikke gjort noen analyse av dagsbesøkende i Norge når det gjelder forbruk. Det er heller ikke gjennomført noen forbruksundersøkelse blant utlendinger som besøker Norge i turbuss.

Vintersesongen 2007

For alle turistene i utvalget vinteren 2007 utgjorde forbruket 920 kroner i gjennomsnitt per person per gjestedøgn, noe som tilsvarte omtrent 5 800 kroner for hele norgesreisen samlet per person (tabell A).

Tabell A: Forbruksutgifter per gjestedøgn og totalt per gjest, etter bostedsland. Utenlandske feriegjester (med bil og fly) i Norge i wintersesongen 2005 og 2007 (NOK)

Undersøkellesår	Forhåndsbetalte utgifter		Betalt i Norge		Totalt forbruk		(n)
	2005	2007	2005	2007	2005	2007	
Per gjestedøgn	430	410	370	510	800	920	1580/1816
Totalt forbruksutgifter	2 860	2 630	2 520	3 190	5 380	5 820	1580/1816

TØI rapport 941/2008

Datakilde: Transportøkonomisk institutt, Gjesteundersøkelsen 2005 og 2007

De totale forbruksutgiftene per bilturist i vinterutvalget vårt var om lag 3 950 kroner vinteren 2007. Dette utgjorde om lag 620 kroner per gjestedøgn i gjennomsnitt.

Bilturistene som var på ski/snøferie hadde et litt høyere døgnforbruk (650 kroner) enn gjennomsnittet, mens de som var på besøk hos slekt og venner eller på annen ferie/fritidsreise hadde et forbruk per gjestedøgn som var noe lavere enn gjennomsnittet (500 kroner). Svenske bilturister hadde et lavere gjennomsnittsforkbruk (ca 460 kroner per gjestedøgn) enn f.eks. bilturistene fra Danmark og Tyskland (drøye 700 kroner). Dette skyldes i hovedsak mindre forhåndsbetalte utgifter, i det de svenske turistene som regel ikke bruker ferge når de reiser til Norge.

Utgiftene varierer dessuten etter viktigste overnattingsmåte. De som overnattet på hotell brukte mest (5 760 kroner) i forbindelse med hele reisen. De som leide hytte, hadde utgifter for hele oppholdet på om lag 4 150 kroner, mens de som overnattet i egen eller lånt hytte eller hos slekt og venner brukte ca 1 700 kroner på norgesreisen.

Fordelingen av utgiftene som bilturistene hadde betalt mens de var i Norge ble registrert på ulike forbrukskategorier i 2005 (TØI rapport 823/2006), men ikke i 2007. Tallene fra 2005-undersøkelsen er inkludert som vedlegg (Vedlegg 1 til 3) med tanke på nye lesere av denne rapportserien.

De turistene som brukte fly når de besøkte Norge, hadde i gjennomsnitt høyere utgifter på reisen enn bilturistene både i 2005 og i 2007. Mens de sistnevnte brukte om lag 620 kroner per gjestedøgn i 2007, var tilsvarende forbruk for de turistene som kom med fly om lag 1 600 kroner. Flyturistene brukte altså mer enn 2,5 ganger så mye som bilturistene per døgn. For hele reisen ble forbruket om lag 10 300 kroner i gjennomsnitt per person for flyturistene vinteren 2007. Både de forhåndsbetalte utgiftene og utgiftene betalt i Norge var høyere for flyturistene enn for bilturistene.

Yrkesreisende med fly brukte i gjennomsnitt 2 840 kroner per døgn vinteren 2007, dvs. over 1 200 kroner mer enn flyturistene. For hele oppholdet gikk det med ca 12 300 kroner for de yrkesreisende med fly. To tredeler av dette var forbruk i

Norge. Kurs- og konferansegjester hadde det høyeste forbruket blant de yrkesreisende med fly. For denne type besøkende gikk det med 3 650 kroner i gjennomsnitt per person per døgn i forbindelse med reisen og oppholdet i Norge.

Sommersesongen 2007

Det gjennomsnittlige totalforbruket til utenlandske feriegjester i Norge sommeren 2007 lå på nær 930 kroner per døgn. Det er en oppgang på 200 kroner siden 2005, da forbruket ble estimert til ca 730 kroner. Sommeren 2007 fordelte de 930 kronene per gjestedøgn seg med 400 kroner i forhåndsbetalte utgifter og 530 kroner betalt under oppholdet i Norge. Det er forbruket i Norge som har økt mest siden 2005.

De feriegjestene som reiste med fly hadde i 2007 nær tre ganger så høyt forbruk per gjestedøgn som bilturistene (tabell B).

Tabell B: Forbruksutgifter per gjestedøgn for utenlandske feriegjester i sommersesongene 2002, 2005 og 2007 etter transportmiddel ved utreise og betalingstidspunkt (NOK)

	Forhåndsbetalte utgifter	Betalt i Norge	Totalt døgnforbruk
2002 bilturister	160	390	550
2005 bilturister	160	350	510
2007 bilturister	140	420	560
2002 flyturister	550	780	1330
2007 flyturister	830	700	1530

TØI rapport 941/2008

Datakilde: Transportøkonomisk institutt, Gjesteundersøkelsen 2002, 2005 og 2007

Flyturistene hadde en mye høyere andel forhåndsbetalte utgifter (som for eksempel utgifter til flybillett) enn bilturistene. Flyturistene har også vanligvis gjennomsnittlig kortere opphold enn de bilreisende. Derfor blir også estimert forbruk betraktelig høyere per person per døgn.

Hotellturister bruker mest penger, det fremgår ganske klart av tabell C. For de bilturistene som overnattet minst 60 prosent av nettene på hotell var forbruket nesten fire ganger så høyt som for de som fortrinnsvis overnattet hos slekt eller venner. For flyturistene er forbruket over dobbelt så høyt for dem som overnatter på hotell sammenlignet med dem som overnattet hos slekt og venner. Bilturister med overnatting hos slekt og venner brukte kun omtrent 350 kroner per gjestedøgn sommeren 2007. I denne kategorien er det også en marginal nedgang i forbruk per døgn fra 2005, mens andre kategorier har hatt en økning.

Tabell C: Forbruksutgifter per gjestedøgn for utenlandske feriegjester i sommersesongene 2005 og 2007, etter viktigste overnattingsmåte i Norge (NOK)

Hoved-overnattingsmåte*	Bilturister 2005 og 2007						Flyturister 2007		
	Forhånds-betalte utgifter		Betalt i Norge		Totalt døgnforbruk		Forhånds-betalte utgifter	Betalt i Norge	Totalt døgnforbruk
	2005	2007	2005	2007	2005	2007	2007	2007	2007
I alt	160	140	350	420	510	560	830	700	1 530
Hotell	470	450	610	900	1 080	1 350	1 310	900	2 210
Leid hytte	250	250	300	370	550	620	-	-	-
Camping/ c.hytte	70	90	350	470	420	560	-	-	-
Slekt og venner	100	50	260	300	360	350	330	610	940

TØI rapport 941/2008

Datakilde: Transportøkonomisk institutt, Gjesteundersøkelsen 2005 og 2007

*Hovedovernattingsmåte er her definert ved at minst 60 prosent av overnattingene i Norge hadde funnet sted innenfor den enkelte overnattingskategori. I 2005 var også overnatting på pensjonat inkludert i tallene for hotellovernatting.

Blant annet på grunn av reiselengde og reisemåte vil forbruket selvfølgelig variere med nasjonaliteten for dem som besøker Norge på ferie. For eksempel kan vi se betydelig forskjell på forbruket til en bilturist fra Sverige (390 kroner i gjennomsnittlig døgnforbruk) og en britisk eller amerikansk flyturist (nær 2 000 kroner i gjennomsnittlig døgnforbruk). Tyske bilturister brukte 600 per dag, mens dansker og finner brukte henholdsvis 560 og 530 per dag.

Turister fra USA, Storbritannia, Japan og Tyskland som kom med fly lå aller høyest i forbruk med mellom 1 600 kroner og 2 000 kroner per gjestedøgn. Disse reisende har også typisk korte opphold, og det bidrar til et relativt høyt gjennomsnittlig totalt forbruk per døgn (inklusive høyere forhåndsbetalte utgifter) sammenlignet med andre nasjonaliteter.

Det var også interessant å undersøke totalforbruket per person i forbindelse med hele reiseoppholdet i Norge (se tabell D).

Tabell D: Totale forbruksutgifter per person, utenlandske feriegjester i sommersesongene 2002, 2005 og 2007, etter betalingstidspunkt og transportmiddel ved utreise (NOK)

	Forhåndsbetalte utgifter	Betalt i Norge	Totalt forbruk
Bilturister 2002	1 180	2 950	4 130
Bilturister 2005	1 680	2 790	4 470
Bilturister 2007	1 440	3 470	4 910
Flyturister 2002	5 510	7 780	13 290
Flyturister 2007	7 480	6 730	14 210
Alle reisemåter 2007	3 380	4 510	7 890

TØI rapport 941/2008

Datakilde: Transportøkonomisk institutt, Gjesteundersøkelsen 2002, 2005 og 2007

De utenlandske bilturistene i utvalget brukte i gjennomsnitt vel 4 900 kroner per person for hele norgesreisen sommeren 2007. Det var ca 450 kroner mer enn i 2005. Nesten 3 500 kroner av dette (ca 70 prosent) var forbruk betalt under

oppholdet i Norge, mens drøye 1 400 kroner av dette var forhåndsbetalt. Til sammenligning brukte en flyturst over 14 000 kroner på besøket til Norge, hvorav litt over halvparten var forhåndsbetalt.

Forbruket til bilturistene fra våre nærmeste nordiske naboland lå på mellom 2 000 og 4 000 kroner for norgesbesøket, mens besøkende fra andre hovedmarkeder lå på over det dobbelte eller tredobbelte av dette i sommersesongen 2007 (ca 8 000 kroner). Blant de turistene som reiste med fly, var det turistene fra USA som brukte mest med vel 18 000 kroner på norgesferien. Tyskere, sveitsere/østerrikere og franskmenn brukte også mye, nærmere 15 000 kroner på ferien her.

Yrkesreisende med fly brukte ca en tredel mer per døgn enn flyturstere til Norge sommeren 2007. Gjennomsnittlig forbruk per gjestedøgn for yrkesreisende var drøye 2 400 kroner i 2007, hvor av ca to tredeler var betalt i Norge. Det var her en liten oppgang fra 2005. Andelen forhåndsbetalte utgifter var noe lavere i 2007 enn i 2005. Trolig skyldes dette bruk av billigere flybilletter også i yrkessegmentet. For hele reisen brukte yrkesreisende med fly om lag 9 200 kroner sommeren 2007, dvs. ca fem prosent mer enn i 2005. Kurs-, seminar- og konferansegjestene var de som brukte aller mest blant de yrkesreisende med et gjennomsnittlig totalforbruk på drøye 9 600 kroner.

I 2002 og 2005 ble det også undersøkt hvilke varer og tjenester de utenlandske turistene brukte pengene sine på i forbindelse med norgesreisen. Denne delen av undersøkelsen ble utelatt i 2007, men vi har presentert 2005-tallene som vedlegg til denne rapporten for referansens skyld.

Andre forhold ved de reisendes forbruk sommeren 2007

I kapittel 5 har vi også sett på noen andre forhold som kan påvirke de reisendes forbruk (inklusive ferie- og yrkesreisende og reisende med andre formål). Blant annet har vi undersøkt når i sommersesongen de reisende har høyest forbruk, dvs. i hvilken utreisemåned de reisende rapporterte å ha høyest forbruk. Om sommeren er juli den måneden med høyest forbruk. Dette gjelder både forbruk per gjestedøgn og for oppholdet totalt sett.

De reisende som har vært innom de største byene som Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø, rapporterte også høyere forbruk enn dem som har besøkt mindre steder. Besøk i Fjord Norge medførte også relativt høyt forbruk. Mange enkeltdestinasjoner i nord hadde også besøkende med høyt forbruk. Det er naturlig siden reiser til Nord-Norge normalt medfører høyere transportkostnader.

Reisende som har angitt at de har et relativt høyt inntektsnivå sett i forhold til gjennomsnittet i sitt hjemland, meldte også om høyere forbruk enn gjennomsnittet for de andre i undersøkelsen. Disse "høyinntektsreisende" hadde over 2 700 kroner mer i totalt forbruk enn gjennomsnittet.

Blant de nasjonalitetene som oppgir høyest andel med relativt høy inntekt (USA og Storbritannia), finner vi også reisende som har relativt høyt forbruk i forhold til gjennomsnittet. Dette er naturlig, siden "rike" reisende kan forventes å ha et høyere forbruk enn dem som oppgir lavere relativ inntekt.

Totalomsetning i vinter- og sommersesongen 2007 for feriegjester

Når det gjelder vintersesongen (januar-april) 2007 er det beregnet at de utenlandske feriegjestene hadde et samlet forbruk på 4,5 milliarder kroner i forbindelse med norgesreisen. Det er en oppgang på drøyt 700 millioner siden forrige undersøkelse i 2005. Ca 2,5 milliarder av forbruket var utgifter i Norge.

Bilturistene hadde et samlet forbruk på ca 1,7 milliarder og flyturistene 2,8 milliarder kroner vinteren 2007. Danskene stod alene for drøye 700 millioner, og Danmark hadde dermed høyest totalt forbruk av alle nasjonene i undersøkelsen. Svensker og tyskere bidro henholdsvis med ca 390 og 270 millioner kroner, mens andre nasjoner brukte samlet sett ca 325 millioner på norgesreisen.

De utenlandske feriegjestene representerte en samlet omsetning på om lag 16,6 milliarder kroner i løpet av sommersesongen (mai til september) 2007. Vel 7,4 milliarder kroner av dette var forhåndsbetalte utgifter, mens nærmere 9,2 milliarder kroner ble brukt i løpet av oppholdet i Norge. Samlet sett brukte flyturistene mer enn bilturistene, og det meste av forskjellen er knyttet til de forhåndsbetalte utgiftene.

I sommersesongen brukte tyskerne samlet sett mest med omtrent 3,8 milliarder kroner, som det er vist i tabell F. USA-borgere stod for om lag 2,4 milliarder kroner, mens britene la igjen knappe 1,1 milliarder. Ellers har turister fra Frankrike og Nederland et totalforbruk på omtrent en milliard kroner for hver nasjon.

Tabell F: Total omsetning, forhåndsbetalte utgifter og utgifter betalt på reisen i Norge for utenlandske feriegjester i sommersesongen 2007, etter bostedsland (millioner NOK)

	Forhåndsbetalte utgifter	Forbruk i Norge	Total omsetning
Sverige	177	567	744
Danmark	245	490	735
Finland	62	292	354
Storbritannia	391	673	1 064
Nederland	339	621	960
Frankrike	612	400	1 012
Tyskland	1 772	1 999	3 771
USA	1 234	1 124	2 358
Øvrige land	2 595	3 033	5 628
I alt	7 427	9 199	16 626

TØI rapport 941/2008

Vær oppmerksom på at omsetning for yrkesreisende ikke er inkludert i tallene for feriegjester i tabell F.